

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 10. -

Fylke: Hedmark

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Trilken

Emne: *Lagging og mosing*

Bygdelag:

Oppskr. av: *Embut Strand*

Gard:

(adresse): *Fmsset*

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

*Bege deler.
Fro. gårde. Kunt Strand, f. 1883.*

SVAR

Lagging
 Forkemmer ikke idag,
 og er eller det jeg kom finne ute
 forkemmet så og si bare i vår
 i gamle dager også.
 Det kunne i tiden ha vært
 bydd til røstlyngen om våren
 for å få fram kottet som var
 utsatt i vårkenipå, men det
 var siste utvei, da det ikke er
 meget av den å få tak i her
 på den årstid det var bruk for
 den. Det ble da plukket eller
 revet opp med hundene og
 frakket hjem i sekker eller
 kinnlit sammen med niddjiv o. l.
 Den ble selvfølgelig aldrig brukt
 her som alm. killeys. eller sandefr,
 da den ble helt utslått av lauv og
 mosse.
 Den er heller ikke brukt som
 kulle, da det er ugjult som vanlig
 for.

Lagging of mosing

2. Mosing-

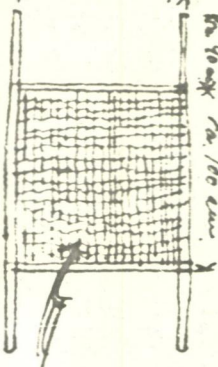
1. Ja, irust.
2. For lule vinteren.
3. Mosen må være fuktig, og en må da selv sørge for fuktig vær.
4. Ja. - Det regnes at en mann kan "ta" to lass pr. dag, dersom det er bra "moselak". "Moselak" kalles en det felles en finner seg ut i fellet for å ta utover deling (vi). Men det kan jo bli både mere og mindre.
5. Mosen "kastis" med "harken" d.v.s. den tas op med "harken" og kastes i hænget, som senere bæres sammen til lass.
6. Mosen tas om høsten, og "settes" da i lass, som kjøres hjem om vinteren.
- 7-8. Når mosen er kastet i hænget bæres den sammen med "nosebære" og "settes" i lass.
 En finner da en passe "lomt" til lasset, der det ikke driver ned av snø og ikke fryser fast mere enn en kan gå det løst når det skal tas op igjen. En tar alt mulig raskt en kan finne i fellet og legger under, ris-grener av enstjiv, lyng osv. og på dette tømmeren legges da lasset. En er tydelig til det

Mosen lang hark
 og 1/2 m l. skott
 1/2 m l. skott
 1/2 m l. skott

Nosehark

Nosebære
 K ca 80 cm x

Fellet av
 klivde bjørk
 eller vidje-piler

Bjørkeletter

beur to sammun og en "petter"
 lasset, d.v.s. kan knar mosen sammun
 med knyttene til det blir av
 seg selv.

En regner at det går ca. 13
 "bær" i et lass.

Når lasset er satt ferdig tar en
 us eller bjerk eller hudekrist og
 blir inn i lasset for at vinden
 ikke skal ødelegge det om mosen
 tørker utenpå. En tar da bær og
 blir kristen mot lasset, så
 kan bær og seg fast i den
 løste, løse mosen små stunkuller brukes og.

Lasset dekkes ikke over med
 noe, da det er om å gjøre at
 det speker godt så det bærer
 godt sammen når det skal
 kjøres hjem.

Når lasset tas opp igjen og skal
 på sleden brukes en "mosestaur".
 Det er 2-3 granstaurer av timr.
 som er tykke jerdestolper og ca
 2 m. lang og som er gjort kile-
 formet i en ende og ofte med
 jernbolt i andre enden, for
 at en ikke skal bli den østyk-
 ker. Disse drives så inn under
 lasset på langsiden og lasset
 veltet opp på kant så sleden
 kan kjøres på den plass lasset
 tidligere har stått og lasset

Lægning og mosning III

kan så med letthet velles på siden
 Er det bare en mann som kjører,
 brukes ofte "kjørkekløfter" når
 lassene velles op, da disse er tungere for
 en mann. En har da flere kjørkestaurer
 av forskjellige lengde så en kan ta
 lasset rimmeis op, idet kjørkestaurene
 settes på enden med kløfter op, og
 mosstaurer legges; kløfter og
 kjøreren kan da nyttas og kløft
 og ta lasset neste rimme.

Det brukes oftest 2 gyrdar
 eller at det er lagt "mosstærker"
 på lasset. "Mosstærker" er 4-5
 kjørkestærker a lassets lengde som
 legges rundt for å holde det sammen.
 9. Gyrdar

10. En setter lassene på siden tilhø-
 for fjøset, og lar de stå der. Alder
 mosser seg. Gjækt kjørers lassene
 iskyrket med sag og bæres inn
 i fjøset hvor den ligger op.

Behandling etterhvert som den fross op.

- 11. Åte og sau. den gis alene.
- 12. Rimmose blir anset som meget
 godt for. Bedre enn dærlig brøy

Armen mose

Armen mose brukes ikke her.